

روزی ملی با تقویم محلی

روز ۲۷ شهریور سالروز درگذشت استاد شهریار به عنوان "روز ملی شعر و ادب فارسی" در تقویم کشورمان نام‌گذاری شده است اما اجرای ملی آن هنوز از سوی نهادهای فرهنگی و متولی تا کنون با بی‌مهری مواجه شده است.

روز ۲۷ شهریور سالروز درگذشت استاد شهریار به عنوان "روز ملی شعر و ادب فارسی" در تقویم کشورمان نام‌گذاری شده است اما اجرای ملی آن هنوز از سوی نهادهای فرهنگی و متولی تا کنون با بی‌مهری مواجه شده است.

به گزارش نصر به نقل از ایرنا، نزدیک به دو دهه از تصویب نام‌گذاری روز ملی شعر و ادب فارسی می‌گذرد، اما این امر مهم فرهنگی هنوز از سوی مسئولان فرهنگی و متولیان امر فرهنگ جدی گرفته نشده و با نهایت تاسف هنوز عده‌ای درصددند که این مناسبت را با یک مناسبت دیگر و شخص شهریار را با یک شخص دیگر جایگزین کنند و به عبارتی با اینکه شهریار یک شاعر ملی است و اگرچه در دو زبان فارسی و ترکی شعر سروده است، اما غنای اشعار فارسی‌اش چنان بلند است که ادبا و اهل قلم شهریار را به حق حافظ زمان نامیده‌اند با این حال کسانی هستند که عظمت شهریار را برنمی‌تابند و به همین جهت این روز به جز در تبریز زادگاه استاد شهریار آن چنان جدی گرفته نمی‌شود.

در بیان نام‌گذاری این روز همین بس که این پیشنهاد اگرچه بار اول توسط یکی از نمایندگان مجلس ششم شورای اسلامی و به بیانی یکی از دوستان صمیمی این شاعر بزرگ مطرح و در مجلس تصویب شد، اما به تایید شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز رسیده است و مصوبات این شورا لازم‌الاجراست.

روز شعر و ادب فارسی هنوز هم ملی نشده است

علی اصغر شعردوست سیاستمدار و محقق ایرانی که سوابقی؛ چون سفیر ایران در تاجیکستان، نماینده مردم تبریز، اسکو و آذرشهر در دوره ششم مجلس شورای اسلامی و اولین دبیر شورای عالی امور ایرانیان خارج از کشور را در کارنامه خود دارد و نیز پیشنهاد دهنده زادروز شهریار به نام روز شعر و ادب فارسی است، امشب در مراسم بزرگداشت سالروز درگذشت این شاعر ایرانی با بیان اینکه این روز متأسفانه هنوز هم ملی نشده است، اظهار کرد: برای روز ملی تعاریفی است که دستگاه‌های مرتبط در عالی‌ترین سطح برای برگزاری آن ستاد تشکیل داده و وارد عمل می‌شوند.

وی با بیان اینکه درصدد شکافتن چیستی و چرایی آن نیستم، افزود: با تاسف اعلام می‌کنم که قریب دو دهه از تصویب این امر فرهنگی می‌گذرد و هنوز عده‌ای درصددند که این مناسبت را با یک مناسبت دیگر جایگزین کنند.

شعردوست با بیان اینکه شهریار علاوه بر اینکه بزرگ‌ترین شاعر دوران ما و یکصد سال اخیر است؛ گفت: درخشان‌ترین وجه شهریار به تعبیر رهبر معظم انقلاب شناختن رسالت اجتماعی و عمل کردن به آن است؛ شهریار در حوزه ادبیات شاعری است که تفوق او بر سایر شاعران سده اخیر بی‌هیچ چشم و چراغی قابل مشاهده است.

وی افزود: آنچه شهریار را در کنار توانایی‌های ادبی‌اش بر جایگاهی بالاتر نشانده این است که شهریار شعر را زندگی کرده است؛ شهریار شعر نساخته است بلکه در هر نفسی شعر زیسته است و شاهد این مدعا ۱۰ سال آخر عمر شهریار است که دمی از مردم خویش جدا نشد و همراه با مردم زیست در شادی‌هایشان شادی کرد و در سوگواری‌هایشان سوگواری شد.

شعردوست در مورد چگونگی نام‌گذاری این روز و انگیزه اولیه نام‌گذاری روز درگذشت شهریار به عنوان روز شعر و ادب فارسی گفت: این سؤال دو بخش را شامل می‌شود؛ اول اینکه چه ضرورتی داشت روزی برای شعر و ادب فارسی و به ویژه شعر در تقویم رسمی سالانه کشور وجود داشته باشد و چرا این روز با استاد شهریار پیوند داشته باشد؛ تا زمان طرح و تصویب این پیشنهاد ما هیچ روزی را به عنوان روز شعر و ادب در تقویم کشور نداشتیم؛ در حالی که نزد ما ایرانیان شعر همواره عالی‌ترین و ناب‌ترین صورتی بوده است که در هنر کمال، مجال بروز می‌یابد.

وی با بیان اینکه کمتر ملتی را می‌توان در جهان یافت که این همه به شعر پرداخته و گنجینه‌ای غنی و ارزشمند به این

عظمت داشته باشد، افزود: منزلت شعر نزد ایرانیان به اندازه ای است که با وجود ساختار وهمی شعر، ارزشمندترین مفاهیم دینی و هنری و تاریخی ما به شعر گفته شده است. وی با اشاره به اینکه در همه ادوار تاریخ، با شعر نوشت و خواند داشته و زندگی کرده ایم؛ گفت: شعر همزاد تاریخی ماست و جالب اینکه، با وجود این همه قرابت و مؤانست روحی و معنوی با شعر، کمتر به بحث و تفسیر و کشف ماهیت آن پرداخته ایم، گویی از فرط روشنی موضوع نیازی به تعریف آن نداشته ایم و هنر شعر در خون ما جاری و ساری بوده است.

شعردوست خاطرنشان کرد: با وجود نام های بزرگانی در تقویم بزرگداشت شاعران بزرگ متقدم همچون فردوسی، مایه سربلندی ایران و ایرانیان حافظ و سعدی و عطار در مناسبت های سال توجهی به بزرگداشت شعر معاصر ایران نشده بود و این نقص را با توجه به مسئولیت های مختلف فرهنگی ام در دو دهه پیش از طرح این موضوع احساس کردم و در این اندیشه بودم برای پرداخت به شعر معاصر و شاعران توانایی که در دوران ما زندگی می کنند باید مناسبتی وجود داشته باشد.

وی ادامه داد: این مناسبت باعث خواهد شد همانند توجه به سایر وجوه هنر کشور؛ از قبیل موسیقی، تئاتر، سینما و هنرهای تجسمی به این نوع فاخر و فخیم هنر ایران نیز توجه شود به این دلیل اختصاص روزی به شعر و ادب کشور را ضروری تشخیص داده و به اندیشه طراحی این موضوع اقدام.

شعردوست در مورد اینکه چرا استاد شهریار و روز وفات آن شاعر حکیم را پیشنهاد کرده است، گفت: در تاریخ ادبیات هر سرزمین، شاعران و نویسندگان کم شماری هستند که چون ستون های استوار، آسمان آن سرزمین را بر سر انبوه شاعران و نویسندگان دیگر نگاه می دارند، چنین نوابغی هر چند سده یک بار ظهور می کنند.

وی گفت: تاریخ ادبیات یک ملت برای ظهور چنین نوادری به ادوار مختلف تقسیم می شود؛ شاعرانی چون فردوسی، نظامی، خاقانی، مولوی، حافظ، سعدی و صائب از ارکان شعر ما به شمار می روند و در پیدایی ادوار مهم ادبی نقش اساسی دارند.

شعردوست اضافه کرد: اما در این انتخاب و پیشنهاد، من به معاصرت توجه داشتم؛ به عبارتی برای توجه بایسته به شعر و شاعران امروز باید شاعر مورد نظر مناسبتی با دوران ما می داشت، از سوی دیگر همگاهی این مناسبت با هر کدام از شعرای متقدم گذشته بحث برانگیز بود، همان پیش بینی که بعد از تصویب این موضوع در انتقادات مطرح بود، عده ای معتقد بودند مناسبت شعر و ادب فارسی باید پیوند با حکیم ابوالقاسم فردوسی داشته باشد و عده ای از منتقدان به تناسب آن به حافظ یا سعدی اعتقاد داشتند، به همین ترتیب برخی به همگاهی روز شعر و ادب با مولوی معتقد بودند و هرکدام استدلال هایی داشتند که به فرض پیشنهاد هر کدام باز هم جای مجادله و مباحثه باز بود اما به دلایل گفته شده و بسیاری دلایل دیگر به شاعر بزرگی از شاعران هم روزگار نظر داشتم و در میان شاعران و بزرگان شعر معاصر کشور استاد سید محمد حسین شهریار، به گواهی بسیاری منتقدان و محققان برجسته و به تصریح همگنانش، همچنین تایید ذوق عمومی، درخشان ترین چهره شعر معاصر ایران است.

وی اظهار کرد: شهریار چون سیمرغ در جایگاهی چندان فراتر از دیگر شاعران هم روزگارش جای گرفته است که تفوقش را به معاصر خود حتی بی چشم و چراغ هم می توان دریافت، بی گمان توفیق شهریار و اقبال کم مانند وی به اعتبار کیفیت و کمیت آثارش از نوادر تاریخ شعر ماست زیرا ما در طول عمر پربرکت استاد شهریار و در گستره خلاقیت عظیم او نه یک شاعر بزرگ، بلکه چند شاعر بزرگ را دوشادوش هم می بینیم.

شعردوست با اشاره به اینکه شهریار از آغاز رویکرد به شعر و شاعری با آثار بزرگان شعر و ادب این سرزمین مانوس و مالوف بود؛ خاطرنشان کرد: این انس و الفت، که در مواردی به شیفتگی مانند تر بود، در تکوین و تشکل شخصیت ادبی شاعر نقش بسزایی داشت.

وی با بیان اینکه استاد شهریار با زبان و نگاه ویژه خود در انواع و قالب های مختلف شعر سنتی سخن پردازی کرده است، گفت: آثار او، در هر نوع و قالبی، هم از نظر قوت و کیفیت و هم از نظر کمیت درخور توجه است.

شعردوست افزود: استاد شهریار از سویی با استقبال و افتخای آثار برخی شاعران متقدم، به ویژه خواجه شیراز توان و تبحر خود را در همآوردی با ارکان شعر ایران به نمایش گذاشت است، از سوی دیگر تنها به انتقال موارث و تجارب ادبی اسلاف خود اکتفا نکرده است، بلکه در جریان تدوام سنت های ادبی، ذهنیت و نگرش نو دارد.

وی با اشاره به اینکه چنین ذهنیت و نگاهی، باعث تحولی شگرف در تاریخ بعضی از انواع شعر فارسی شده است، گفت: یکی از بزرگ ترین خدمات شهریار، ایجاد تحول در عرصه غزل فارسی است و جریان پویایی که امروزه با عنوان غزل نو به موازات شعر نو به حیات خود ادامه می دهد، در واقع با غزل های نوآیین استاد آغاز شده است، از این رو شهریار را می توان پس از دوره بازگشت و دوره مشروطیت که به اعتقاد بنده باید از ادوار رکود و فتور تاریخ غزل شمرده شوند، احیاگر غزل فارسی و نیز پدر غزل نو دانست.

شعردوست اظهارداشت: رویکرد ویژه شهریار به غزل، باعث شد غزل دیگر باره به عنوان پویاترین گونه شعر فارسی جایگاه خود را در اذهان و انظار بازابد.

شهریار شاعر صاحب مکتب شهریار شناس تبریزی، استاد شهریار را یکی از پرچمداران شعر و ادبیات معاصر از مشروطه به این سو معرفی کرد و گفت: هر شاعری صاحب مکتب نیست ولی شهریار هم در شعر فارسی و هم در شعر ترکی صاحب مکتب است. ابوالفضل علیمحمدی نام گذاری ۲۷ شهریور ماه به نام روز شعر و ادب را برازنده شهریار دانست و افزود: شهریار به راستی حافظ زمان است و در شعر صاحب مکتبی است که پیرو زیاد دارد.

وی ادامه داد: در واقع بانی اصلی این روز خود شهریار است چرا که شهریار در زندگی عملی اش و به استناد دیوان اش که تاریخ ادبیات کاملی از شاعران ایران است، مقام تمام شاعران ایرانی را پاس داشته است.

شهریار عرصه جدیدی در شعر ابداع کرد

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی هم با بیان اینکه متاسفانه بعد از ۲۰ سال از نام گذاری روز ملی شعر و ادب فارسی هنوز در افواه در ارتباط با دلایل و ضرورت نام گذاری این روز سخن گفته می شود، افزود: بعضی به عناد و بعضی به جهل هنوز در رابطه با دلایل انتخاب این روز سخن می گویند.

محمد محمدپور گفت: خدمت کم نظیر استاد شهریار به عرصه شعر و ادب و شکستن برخی تابوها و ابداع عرصه جدید در ساحت شعر برای نام گذاری این روز کافی است و امیدوارم از سال های آینده شاهد چنین نگاهی نباشیم.

وی با بیان اینکه اراده وزارت فرهنگ و ارشاد این است که روز ملی شعر و ادب فارسی در همه جای کشور گرامی داشته شود؛ گفت: این روز بهانه ای برای توجه ملی به مقبره الشعرا است.

مجلس بزرگداشت شهریار شیرین سخن در مقبره الشعرا تبریز که محل دفن وی به همراه بیش از ۴۰۰ شاعر نامی و بزرگ ایران زمین هست، با حضور دوستداران و اهل فضل و شعر و ادب برگزار شد.